

VODIČ ZA ZDRAVSTVENE RADNIKE koji propisuju ljekove koji sadrže mofetilmikofenolat i mikofenolatnu kiselinu

Ovaj vodič predstavlja edukativni materijal koji je obavezan kao uslov za stavljanje lijekova koji sadrže mofetilmikofenolat i mikofenolatnu kiselinu u promet, u cilju dodatne minimizacije važnih odabranih rizika.

Bez promotivnog sadržaja.

Informacije navedene u ovom edukativnom materijalu ne zamjenjuju one navedene u sažetku karakteristika lijekova koji sadrže mofetilmikofenolat i mikofenolatnu kiselinu. Za potpune informacije prije primjene lijeka molimo da pročitate sažetak karakteristika lijekova (dostupan na <https://cinmed.me/>).

Ovaj edukativni materijal možete pronaći na internet stranicama Instituta za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore (CInMED) u dijelu farmakovigilanca/ Mjere minimizacije rizika

SAŽETAK VAŽNIH RIZIKA I PREPORUČENIH POSTUPAKA ZA NJIHOVU PREVENCIJU I/ILI MINIMIZACIJU

Ovaj vodič je oblikovan tako da se naglase rizici za dijete povezani sa izlaganjem mikofenolatu tokom trudnoće i da se minimizuje broj trudnoća tokom liječenja ovim teratogenim lijekom.

Koristite ovaj vodič u razgovoru s pacijentom kako biste odgovorili na sva pitanja i nedoumice koje bi on mogao imati.

Iako se u ovom vodiču navode važne informacije o nepovoljnim ishodima trudnoće povezanim sa izlaganjem mikofenolatu, za potpune informacije o mikofenolatu pročitajte Sažetak karakteristika lijeka.

Rizici za trudnoću povezani sa primjenom mikofenolata

Dokazi iz pretkliničkih ispitivanja

Mikofenolat ima snažno teratogeno dejstvo koje se povezuje sa povećanom stopom spontanih pobačaja i kongenitalnih malformacija u poređenju sa drugim imunosupresivima. Nije utvrđen specifičan mehanizam kojim mikofenolat ostvaruje teratogene i mutagene efekte. Međutim, pretklinički testovi pokazuju resorpciju i malformaciju fetusa kod štakora i kunića, bez toksičnosti za majku. Dva testa genotoksičnosti ukazala su na to da mikofenolat može uzrokovati oštećenje hromozoma pri izuzetno citotoksičnim dozama.

Klinički dokazi u slučaju izloženosti majke

Pregledom svih podataka utvrđeno je da 45% do 49% trudnoća kod žena izloženih mikofenolatu završi spontanom pobačajem, u poređenju sa stopom od 12% do 33% prijavljenom kod pacijentkinja sa transplantiranim organom liječenih drugim imunosupresivima. Prijavljena incidenca malformacija kod djece čije su majke bile izložene mikofenolatu tokom trudnoće iznosi od 23% do 27%, u poređenju sa stopom od 4% do 5% kod djece pacijentkinja sa transplantatom liječenih drugim imunosupresivima te 2% do 3% djece u cjelokupnoj populaciji.

Malformacije koje se povezuju sa izlaganjem mikofenolatu uključuju abnormalnosti uha, oka i lica, kongenitalnu srčanu bolest (uključujući septalne defekte), polidaktiliju ili sindaktiliju, malformacije dušnika i jednjaka (poput atrezije jednjaka), uticaj na nervni sistem, kao što je spina bifida i abnormalnosti bubrega.

Žene kod kojih postoji rizik od nepovoljnog ishoda trudnoće nakon izlaganja mikofenolatu uključuju:

- trudnice
- sve žene u reproduktivnom periodu (tj. djevojke koje su ušle u pubertet i sve žene koje imaju matericu i nisu prošle kroz menopauzu)

Klinički dokazi u slučaju izloženosti oca

Dostupni ograničeni klinički dokazi o trudnoćama kod kojih je otac bio izložen mikofenolatu ne ukazuju na povećan rizik od malformacija ili spontanog pobačaja nakon izlaganja oca ovom lijeku.

Mikofenolat ima snažno teratogeno dejstvo i može biti prisutan u sjemenoj tečnosti. Međutim, količina mikofenolata koja bi se potencijalno mogla prenijeti na ženu pokazuju da je riječ o količini za koju je malo vjerovatno da će imati uticaja. U ispitivanjima na životinjama mikofenolat se pokazao genotoksičnim pri koncentracijama koje tek neznatno premašuju

terapijske nivoe izloženosti kod ljudi. Zbog toga se rizik od genotoksičnog efekta na ćelije sperme ne može u potpunosti isključiti.

Kao mjeru opreza, pacijente muškog pola i njihove partnerke treba upoznati sa ovim potencijalnim rizikom te im preporučiti pouzdane metode kontracepcije.

Savjetovanje pacijenata

Prije početka ili nastavka liječenja mikofenolatom, pacijenti i pacijentkinje se moraju edukovati o povećanom riziku od spontanog pobačaja i kongenitalnih malformacija povezanih sa izlaganjem mikofenolatu. Morate se pobrinuti da žene i muškarci koji uzimaju mikofenolat razumiju rizik od štetnih učinaka na plod, potrebu za efikasnom kontracepcijom i potrebu da se odmah obrate svom ljekaru ako postoji mogućnost trudnoće. Informacije koje ćete im dati u tom razgovoru navedene su i u Vodiču za pacijente i u Uputstvu za lijek.

Naročito je važno da:

- razgovarate sa pacijentkinjama koji su pod rizikom kako biste bili sigurni da razumiju te rizike i mjere koje moraju preduzeti da bi ih minimizirali.
- pacijentima i pacijentkinjama pod rizikom dajte Vodič za pacijente i odgovorite na sva pitanja ili nedoumice koje možda imaju.
- objasnite važnost, metode i vrijeme izvođenja testova na trudnoću prije i tokom liječenja mikofenolatom.
- razgovarate sa pacijentkinjama o korišćenju efikasne kontracepcije prije liječenja mikofenolatom, tokom cijelog trajanja liječenja kao i tokom 6 nedelja (žene) odnosno 90 dana (muškarci) nakon prestanka uzimanja mikofenolata.
- pacijente koji uzimaju mikofenolat upozorite da Vas moraju unaprijed obavijestiti ako razmišljaju o trudnoći odnosno začecu djeteta, kako biste mogli s njima razgovarati o drugim terapijskim mogućnostima.
- pacijente koji uzimaju mikofenolat upozorite da ne smiju donirati krv tokom liječenja i još 6 nedelja po njegovom završetku. Muškarci ne smeju donirati ejakulat tokom liječenja i još 90 dana po njegovom završetku.
- pacijente upozorite da je ovaj lijek namijenjen isključivo za njihovu ličnu upotrebu i da ga ne smiju davati drugima i da po završetku liječenja sve neupotrijebljene kapsule moraju vratiti svom ljekaru.

Testiranje na trudnoću

Mikofenolat se ne smije koristiti u trudnoći, osim ako ne postoji neko drugo prikladno liječenje kojim bi se spriječilo odbacivanje transplantata.

Prije početka liječenja mikofenolatom, žene u reproduktivnom periodu moraju imati negativne rezultate dva testa za trudnoću na uzorku seruma ili mokraće, čija je osjetljivost najmanje 25 mIU/ml, kako bi se isključila mogućnost nenamjernog izlaganja embriona mikofenolatu. Preporučuje se da se drugi test uradi 8 do 10 dana nakon prvoga, i to neposredno prije početka liječenja mikofenolatom. Testovi za trudnoću moraju se ponavljati u skladu sa indikacijom (npr. nakon prijave bilo kakvog odstupanja u kontracepciji). O rezultatu svakog testa na trudnoću potrebno je razgovarati sa pacijentkinjom. Pacijentkinje treba upozoriti da se odmah obrate svom ljekaru ukoliko dođe do trudnoće.

Kontracepcijski zahtjevi

Žene

Mikofenolat je kontraindikovano kod žena u reproduktivnom periodu koje ne koriste visoko efikasnu kontracepciju. Zbog značajnih rizika od spontanog pobačaja i teratogenog potencijala

mikofenolata, žene u reproduktivnom periodu moraju prije započinjanja liječenja, tokom liječenja i još 6 nedelja nakon prekida liječenja mikofenolatom koristiti najmanje jedan efikasan oblik kontracepcije, osim ukoliko je kao metoda kontracepcije odabrana apstinencija. Dva komplementarna oblika kontracepcije su efikasnija i stoga im se daje prednost.

Muškarci

Budući da nema dovoljno podataka da bi se mogao isključiti rizik od štetnog dejstva na plod, preporučuju se sljedeće mjere opreza: seksualno aktivnim pacijentima muškog pola ili njihovim partnerkama preporučuje se upotreba pouzdane kontracepcije tokom liječenja i još najmanje 90 dana nakon prestanka liječenja mikofenolatom.

Šta učiniti ukoliko dođe do trudnoće

Plan aktivnosti nakon izlaganja mikofenolatu tokom trudnoće mora se temeljiti na individualnom profilu koristi i rizika i utvrditi za svaki slučaj pojedinačno kroz razgovor između nadležnog ljekara i pacijentkinje.

Prijavljivanje sumnji na nuspojavu

Nakon dobijanja odobrenja lijeka važno je prijavljivati sumnje na neželjena dejstva. Time se omogućava kontinuirano praćenje odnosa koristi i rizika lijeka. Od zdravstvenih radnika se očekuje da prijave svaku sumnju na neželjeno dejstvo lijeka Institutu za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore (CInMED) popunjavanjem obrasca za prijavljivanje neželjenih reakcija na lijekove, koji možete naći na internet stranici www.cinmed.me ili poslati na jedan od sljedećih načina:

Poštom na adresu:

Institut za lijekove i medicinska sredstva Crne Gore
Bulevar Ivana Crnojevića 64A
81000 Podgorica
Tel: 020 310 280
Fax: 020 310 581

Elektronskom poštom: nezeljenadejstva@cinmed.me

Sumnju na neželjeno dejstvo lijeka možete prijaviti i:

- putem IS zdravstvene zaštite (ukoliko Vam je dostupna aplikacija za prijavljivanje neželjenih dejstava)
- pomoću aplikacije za online prijavu, kojoj se pristupa preko portala CInMED (<http://www.cinmed.me>).
- preko QR koda za online prijavu sumnje na neželjeno dejstvo lijeka:

Kada prijavljujete neželjena dejstva, molimo Vas da navedete što je moguće više podataka, uključujući informacije o istoriji bolesti, istovremeno primjenjivanim lijekovima, datumu ispoljavanja neželjenog dejstva i datumu primjene lijeka pod sumnjom.

Dodatno, sumnju na neželjeno dejstvo na lijek CellCept možete prijaviti i kompaniji Hoffmann – La Roche Ltd, dio stranog društva Podgorica: poštom (Hoffmann – La Roche Ltd, Cetinjska 11, 81000 Podgorica), ili elektronskom poštom (montenegro.drugsafety@roche.com).

Dodatni primjerci materijala

U slučaju potrebe za dodatnim primjercima edukativnog materijala možete se obratiti nosiocu dozvole za lijek CellCept, kompaniji Roche: montenegro.medinfo@roche.com.